

Stg. GEHEIM

VERTROUWELIJK

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

MAANDOVERZICHT

No 11 1962

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 11 - 1962

(Tijdvak 1-11-1962 t/m 30-11-1962)

I N H O U D

Blz.

I.	<u>Communisme Internationaal</u>	
	Toespitsing in de kwestie Albanië.....	1
	Voor het eerst openlijke aansporing van Tirana tot internationaal gemeenschappelijk communistisch verzet tegen "Chroestsjow en zijn revisionistische groep".....	5
	Reactie o.m. in "Prawda"-artikel van Ponomarjow.....	7
II.	<u>Activiteiten van de CPN</u>	
	Bespreking CPSU/CPN in Moskou.....	8
	Inhoud gemeenschappelijk door beide delegaties uitgegeven communiqué.....	9
	De partij en het conflict China-India.....	13
III.	<u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
	Het negende ANJV-congres.....	15
	Het vijfde IDVF-congres.....	16
	"Nederland-USSR"-viering 15-jarig bestaan.....	17
IV.	<u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
	Loonpolitiek en agitatie bedrijfsgroepen van de CPN.....	20
	De internationale communistische vakbeweging en de EEG.....	20
V.	<u>Andere groeperingen</u>	
	SWP-standpunt inzake Cuba en de botsing China-India.....	24
	Jaarvergadering PSP.....	25
	<u>Buitenlands reisoverzicht</u>	27
	<u>Agenda</u>	30

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

Toespitsing in de kwestie Albanië (Zie MO 11-1961 en 1-1962)

Het in oktober 1961 openlijk gebleken conflict tussen de CPSU en de stalinistische heersers over Albanië duurt onverminderd hevig voort. In woord en geschrift kenmerken de Albanese aanvallen op de CPSU-leiding zich nu reeds ruim een jaar door hun ongeremd vijandige toon.

De controverse tussen Moskou en Tirana heeft zich de laatste drie maanden nog aanzienlijk verdiept. Alvorens hieraan een beschouwing te wijden, lijkt het nuttig te herinneren aan de resolutie die het centraal comité der Albanese Arbeiderspartij (AAP) op 20 oktober 1961 aanvaardde. Onder meer werd daarin stelling genomen tegen "de anti-marxistische en anti-Albanese activiteiten van Chroestsjow en zijn groep". De Sowjetleider had, volgens deze resolutie, door het openlijk bekend maken van de reeds lang tussen Moskou en Tirana bestaan de misverstanden de Verklaring van Moskou van 1960 (der 81 partijen), de eenheid der internationale arbeidersbeweging en de eenheid van het socialistische kamp geschonden en droeg derhalve de volle verantwoordelijkheid voor alle consequenties daarvan.

Het XXIIste CPSU-congres deed kort daarop in zijn beleidsresolutie van 31 oktober 1961 een vergeefs beroep op de Albanese Arbeiderspartij haar dwalingen te erkennen en terug te keren op de weg naar eenheid en samenwerking met alle zusterpartijen, alle socialistische landen en de internationale communistische beweging. Het congres achtte de aanvallen van de Albanese leiders op de CPSU en haar leninistisch centraal comité ongegrond, lasterlijk en in strijd met de Verklaringen van Moskou van 1957 en 1960. De gedragingen van Albanië, zo werd verder gesteld, speelden in de kaart van het imperialisme.

Hodzja reageerde hierop in zijn toespraak van 7 november 1961. Hij gaf weliswaar hoog op van de "onverbreekelijke vriendschap" met de USSR, de roemruchte CPSU en het heldhaftige Sowjetvolk, maar laakte tevens zeer heftig de Sowjetleiders en Chroestsjow in het bijzonder.

In navolging van Moskou zwegen de meeste communistische bladen over deze aanval. Daarentegen verleende de Chinese pers zowel aan de Sowjet-standpunten als aan de Albanese opvattingen brede publiciteit. De stellingname tegen Chroestsjow (o.a. in de resolutie van het centraal comité der AAP en in de rede van Hodzja) werd tevens opgenomen in een te Peking vervaardigde, internationaal verspreide brochure.

Inmiddels verweten de Sowjetleiders Albanië, dat het de eigen bevolking bedrieglijk voorlichtte over de ontwikkeling in de USSR en het gehele socialistische kamp. Derhalve ging Radio Moskou na oktober 1961 over tot rechtstreekse uitzendingen in het Albanees over ideologische vraagstukken.

Nadat de USSR op 10 december 1961 de diplomatieke betrekkingen met de Albanese Volksrepubliek de facto had verbroken, riepen de Sowjet-satellietstaten ook hun ambassadeur uit Tirana terug, doch handhaafden zij, in tegenstelling met Moskou, de relaties op lager diplomatiek niveau. Enkele Oost-Europese landen - b.v. Bulgarije en Polen - onderhandelden na 1961 met de Albanese autoriteiten over de vernieuwing van handelsverdragen op strikt zakelijke grondslag, waarbij dus van economische bijstand geen sprake meer was.

Van medio april tot omstreeks half juli 1962 onthield Albanië zich van openlijke aanvallen op Chroestsjow c.s. Daarna ging de toen juist gevormde Albanese regering-Sjehoe de agitatie tegen de CPSU-leiding hervatten. "Chroestsjow en zijn revisionistische groep" en de "verraderlijke renegaten van de Tito-kliek" werden hierbij in één adem genoemd en tevens collectief aangeduid als "de moderne revisionisten".

"Verraad aan de communistische zaak"

De vijandschap van het Hodzja-regime tegen Joegoslavië spruit mede voort uit het "eng-nationalisme" van de Albanese leiders. Zij beschouwen bovendien het streven van de Sowjet-Unie naar vriendschappelijke betrekkingen van staat tot staat met Zuid-Slavië als verraad aan de communistische zaak.

Het is de machthebbers van Albanië een doorn in het oog, dat Chroestsjow - bijvoorbeeld in zijn gesprek met de Amerikaanse journalist Salisbury, in december 1960 - Joegoslavië, ondanks de door hem gehandhaafde ideologische bezwaren, toch wenst te zien als een socialistisch land. In het recente staatsbezoek van Sowjet-president Brezhnev aan Joegoslavië en Tito's "vacantie" in de USSR, zien de Albanese leiders

VERTROUWELIJK

nieuwe symptomen van het principieel overstap gaan der CPSU-leiding, onder aanvoering van Chroestsjow. Zij achten de huidige ontwikkeling mede een gevolg van de h.i. aperte schending van de Verklaringen van Moskou van 1957 en 1960, waarin het revisionisme het grootste gevaar voor de eenheid van het socialistische kamp wordt genoemd.

Deze gedachtegang is nader uitgewerkt in enkele artikelen van het Albanese partijblad "Zeri I Popullit", die qua opzet en redeneertrant een eenheid vormen. Zij beogen een analyse te geven van "het verraad van het marxisme-leninisme" door Chroestsjow.

In de eerste beschouwing (van 19-9-62) vormt een vraaggesprek van een Amerikaanse journalist met Tito in augustus jl. het uitgangspunt. Het tweede artikel (van 13-10-62) knoopt aan bij het staatsbezoek, dat Sowjet-president Brezhnev van 24 september tot 4 oktober aan Zuid-Slavië heeft gebracht.

De toenadering tussen de USSR en de Joegoslavische Volksrepubliek wordt gezien als een opportunistische en beginselloze manoeuvre van Chroestsjow en Tito gezamenlijk, een heilloos avontuur dat het gehele socialistische kamp onberekenbare schade kan berokkenen.

Tito en Chroestsjow ontkennen, volgens de Albanese visie, beiden de onverzoenlijke tegenstelling tussen kapitalisme en socialisme, evenals die tussen het imperialisme en de onderdrukte volkeren. Daarbij stellen deze moderne revisionisten, dat het imperialisme onder de groeiende wereldmacht van het socialisme niet langer agressief is. Oorlog met het imperialisme kan vermeden worden en daarom streven zij naar toenadering. Vandaar ook hun streven naar algehele ontwapening, waarbij zelfs wordt beweerd, dat ontwapening de eerste voorwaarde voor het succes van de nationale bevrijdingsstrijd is. Hoe zijn hiermede echter de oorlogszuchtige taal en daden van de imperialisten te rijmen? Preken over ontwapening betekent, dat de onderdrukte volkeren moeten afzien van hun nationale bevrijdingsstrijd, hetgeen een misdaad is, aldus "Zeri I Popullit".

De doelstellingen van Tito en Chroestsjow verzwakken het kamp van de communisten en de positie van de onderdrukte volkeren. Dit is precies wat de revisionisten willen. Zij propageren samenwerking en integratie met het kapitalisme op wereldschaal. Bij dit streven naar "eenheid" moet het socialistische systeem worden geliquideerd. Aan Tito wordt daarbij toegeschreven, dat hij zijn ondermijnende actie ter bereiking van dit doel met alle middelen nastreeft. Samen werken Chroestsjow en Tito aan de verbroekeling van het socialistische kamp.

Samen strijden zij tegen het marxisme-leninisme.

Tito wordt aangeduid als de verbindingsman van de imperialisten met Chroestsjow en zijn revisionistische groep. Laatstgenoemde groep ondermijnt de defensieve kracht der socialistische landen, zoals het optreden tegen Albanië aantoont. De Tito-kliek en de Chroestsjow-groep zaaien gezamenlijk tweedracht onder de volkeren en de communistische partijen teneinde deze af te houden van vastberaden strijd tegen het imperialisme.

Chroestsjows opvattingen hebben niets uitstaande met hetgeen Lenin onder vreedzame coëxistentie verstond. Chroestsjow bewijst alleen maar lippendienst aan de eenheid van het socialistische kamp, teneinde zodoende zijn anti-marxistische en revisionistische activiteiten te kunnen voortzetten. Hij heeft niet geaarzeld om aan een vertegenwoordiger van Griekenland steun toe te zeggen bij de aanspraken van dit land op Albanees grondgebied. Derhalve verdedigde zijn groep ook het complot van de Albanese admiraal Sejko tegen de Albanese regering. De conclusie van het "Zeri I Popullit"-artikel van 19 september is, dat de koers van de Tito-kliek en van Chroestsjow een en dezelfde is, een beleid waarmede de belangen van het imperialisme worden gediend.

Het "Zeri I Popullit"-artikel van 13 oktober stelt eveneens, dat de Chroestsjow-groep en de Joegoslavische leiders hun anti-marxistische activiteiten coördineren om het socialistische kamp te splijten en het socialistische stelsel te liquideren. Weliswaar keert Chroestsjow zich bij tijd en wijle tegen de Tito-kliek maar laat daarbij altijd de mogelijkheid open om daarmede tot een accord te komen. Het blad betitelt de Sowjetleider als de niet ontmaskerde splijter van het socialistische kamp en van de internationale communistische beweging. In strategisch-fundamentele kwesties tonen Chroestsjow en zijn groep alsmede de Tito-kliek zich eensgezind. Beginselloosheid is nog steeds de voornaamste karaktertrek van de revisionisten. Het moderne revisionisme is een zeer groot gevaar geworden, het is agressief en schaamteloos en betekent verraad aan het marxisme-leninisme. Het is des te gevaarlijker omdat het niet volledig werd ontmaskerd.

De grote tragedie voor de internationale communistische beweging van onze tijd is daarin gelegen, aldus "Zeri I Popullit", dat de Chroestsjow-groep aan haar hoofd staat. De moderne revisionisten maken misbruik van het grote internationale gezag, dat de CPSU onder Lenin

en Stalin kon vestigen, alsmede van het roemrijke revolutionaire verleden van enige andere communistische partijen. Zij zijn gevaarlijk zolang hun het masker niet is afgerukt waarachter zich hun anti-marxistisch gelaat verbergt.

In het artikel wordt de opvatting van Chroestsjow en zijn volgelingen, dat het essentiële kenmerk van onze tijd de vreedzame economische wedijver tussen het socialisme en het kapitalisme is, eenzijdig geacht. De vreedzame coëxistentie hebben Chroestsjow en zijn medestanders tot algemeen leidend beginsel van de buitenlandse politiek der socialistische landen geproclameerd, waarmede de overwinning van het socialisme in de gehele wereld zou kunnen worden behaald.

Juist op dit punt scheiden zich onherroepelijk de wegen van het revolutionaire marxisme-leninisme en van de moderne revisionisten. De revisionistische stroming moet worden geëlimineerd door een gemeenschappelijk front van ware marxisten-leninisten, aldus deze laatsten. Zij moeten de leiding uit handen nemen van de moderne revisionisten, die geenszins namens het gehele socialistische kamp kunnen spreken. Zij moeten zich resoluut inzetten voor de strijd tegen het imperialisme en vóór de onderdrukte volkeren. De communisten - en zelfs hun leiders die Chroestsjow tot dusver hebben gesteund - moeten zo spoedig mogelijk de energie en de moed opbrengen om zich van de revisionisten te ontdoen. Het helen van deze wonde plek der communistische beweging is noodzakelijk, ongeacht de verschrikkelijke pijn welke deze operatie kan veroorzaken.

Communisten en revisionisten kunnen niet voor onbepaalde tijd in een en dezelfde partij of in de internationale beweging blijven samengaan, aangezien revolutie en contra-revolutie, marxisme en anti-marxisme, proletarische ideologie en burgerlijke wereldbeschouwing - waaruit het revisionisme voortkomt - op den duur onvereenigbaar zijn. De tegenwoordige onhoudbare situatie vergt een even radicale strijd als Lenin en Stalin tegen de revisionisten en opportunisten van hun tijd moesten voeren: In 1912 hadden de bolsjewiki, met Lenin in de voorhoede, slechts een werkelijke eenheid kunnen smeden door de mensjewiki definitief uit de partij te stoten, toen alle hoop ijdel was gebleken, dat deze hun verkeerde inzichten zouden laten varen (de mensjewiki vormden in de toenmalige Russische socialistische partij de "burgerlijk-democratische" stroming).

De eenheid kan ook nu alleen worden verworven op de grondslag van het revolutionaire marxisme-leninisme, in overeenstemming met

de onsterfelijke denkbeelden van Marx, Engels, Lenin, Stalin en nooit op die der revisionisten en hun verwerpelijke ideeën, aldus "Zeri I Popullit".

Zoals uit deze beschouwingen van de Albanese partijkrant naar voren komt, worden in feite de andere communistische partijen opgeroepen tot gemeenschappelijk verzet tegen de politiek van Chroestsjow en zijn volgelingen, teneinde op internationale schaal een "zuivering" van de communistische beweging door te voeren. Gelet op de machtsverhoudingen in de wereld van het communisme lijkt het Albanese initiatief bij voorbaat tot mislukking gedoemd.

Enkele reacties

Terwijl partijkranten als "De Waarheid" en "l'Humanité" aan de vorenvermelde Albanese artikelen in het geheel geen aandacht hebben besteed, leverde "Le Drapeau Rouge", het orgaan van de Belgische CP, daarop commentaar in zijn nummer van 18 oktober jl. De actie van "Zeri I Popullit", zo werd gesteld, is gericht op scheuring van de internationale communistische beweging.

Het novembernummer van "Vraagstukken van Vrede en Socialisme", het informatieblad van de internationale communistische beweging, heeft aangeslagen op het veelvuldig in Albanese en Chinese publicaties gebezigde begrip "moderne revisionisten". Volgens het blad worden daarmee naast de Joegoslaven ook Chroestsjow en zijn medestanders bedoeld, een constatering die tevoren binnen het Sowjet-blok noch in deze openlijke vorm noch van zo gezaghebbende zijde werd gedaan.

Togliatti wijdde onlangs in "Rinascita", het theoretisch orgaan van de Italiaanse CP, een beschouwing aan de Albanese standpunten, die zijns inziens elke serieuze argumentatie en overtuigingskracht missen in de aanvallen op wat de "Titokliek" wordt genoemd. Ondanks het feit dat de Joegoslaven een partijprogramma hebben dat niet strookt met de opvattingen van de andere communistische partijen, stelde Togliatti, dat de gehele maatschappelijke ontwikkeling van Zuid-Slavië bevestigde, hoezeer dit land zich inspant voor de opbouw van het socialisme. Volgens Togliatti zou het beter zijn de Joegoslavische problemen ernstig te bestuderen en deze zaken niet te begeleiden met een stortvloed van scheldwoorden.

Op 14 november heeft de eerste secretaris van de Bulgaarse CP - op het congres van deze partij te Sofia - alle zusterpartijen opgeroepen de gedragingen van de Albanese leiders principiëel-leninistisch

te becritisieren. Hij achtte het onmarxistisch over hun huichelachtige scheurmakers-actie te zwijgen.

De "Prawda" publiceerde op 19 november een uitvoerige beschouwing van B.N. Ponomarjow, secretaris van het centraal comité der CPSU. Hij ontleedde daarin de huidige wereldsituatie, waarbij hem de vijfde verjaardag van de conferentie van Moskou van november 1957 tot uitgangspunt diende.

Ponomarjow memoreerde, dat het revisionisme in de daar aanvaarde Verklaring het voornaamste gevaar voor de eenheid van het socialistische kamp werd genoemd. Het vindt zijn meest essentiële uitdrukking in het program van de Bond van Joegoslavische Communisten. In dezelfde Verklaring is echter gesteld, dat sectarisme en dogmatisme een ander gevaar voor de eenheid zijn, dat onder bepaalde omstandigheden tot voornaamste bedreiging kan uitgroeien. In dit verband verwees Ponomarjow naar de scheurmakers-acties van de leiders der Albanese Arbeiderspartij. Deze hebben zich ontwikkeld op de basis van het dogmatisme, het sectarisme, het chauvinisme en het halsstarrig vasthouden aan de persoonsverheerlijking. De Albanese leiders spraken vroeger huichelachtig over de vreedzame coëxistentie, waaraan zij een anti-leninistische strekking gaven. In de laatste tijd hadden zij zich openlijk tegen het coëxistentie-beleid gekeerd. Zij wensten de mensheid in de richting van een atoomoorlog te sleuren en ageerden tegen de vreedzame regeling van internationale problemen, tegen de verscheidenheid van overgangsvormen naar het socialisme, tegen de strijd voor algemene ontwapening. Zij waren in het kamp van het anti-communisme terechtgekomen door het verguizen van de USSR, de CPSU en de andere marxistisch-leninistische partijen. Aldus stelde het Hodzja-bewind zich op één lijn met de propagandisten van het imperialisme.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Bespreking tussen CPSU-vertegenwoordigers en CPN-delegatie

Op 4 november j.l. vond te Moskou een bijeenkomst plaats tussen vertegenwoordigers van de CPSU en een delegatie van de CPN, aldus een hierover twee dagen later in "De Waarheid" gepubliceerd communiqué. Van Sowjet-Russische zijde werd aan het gesprek deelgenomen door B.N. Ponomarjow (secretaris van het centraal comité der CPSU) en zijn medewerkers W.P. Terjaskin en P.A. Naoemow. De CPN werd vertegenwoordigd door Paul de Groot (voorzitter), Henk Hoekstra (secretaris, tevens lid dagelijks bestuur) en Marcus Bakker (lid dagelijks bestuur).

Ontmoetingen tussen leden van het centraal comité van de CPSU en partijbestuurders van de CPN, die om een of andere reden in de Sowjet-Unie vertoeven, zijn op zich zelf niet ongebruikelijk. Het bijzondere van de ontmoeting op 4 november schuilt dan ook veeleer in het feit, dat na afloop van de besprekingen een communiqué werd uitgegeven, waarvoor - voor zover bekend - geen precedent is aan te wijzen.

Blijkens het communiqué vond een gedachtenwisseling plaats over "de actuele vraagstukken van de internationale toestand" (i.c. de kwestie Cuba), alsmede over "de werkzaamheden van beide partijen". Dit laatste omvatte met name de neutraliteits- en eenheidspolitiek van de CPN. De gekozen formuleringen zijn in overeenstemming met het principe van niet-inmenging in de interne zaken van de zusterpartijen.

Motief van de reis naar Moskou

Volgens het communiqué verbleef de CPN-delegatie in Moskou "ter gelegenheid van de 45e verjaardag van de Russische revolutie", die op 7 november werd gevierd. Waarschijnlijk moet deze motivering de werkelijke redenen van het bezoek van de Nederlandse partijfunctionarissen aan Moskou camoufleren. Paul de Groot verbleef er immers reeds sedert 25 september, de beide anderen (Hoekstra en Bakker) al vanaf 24 oktober. Van hun aanwezigheid in de Sowjet-Unie werd voor het eerst in het communiqué gewag gemaakt. Tot dan toe bewaarde "De Waarheid"

hierover het stilzwijgen. Het vertrek van een CPN-delegatie wordt doorgaans met ophef in het partijdagblad vermeld.

Er zijn aanwijzingen, dat Hoekstra en Bakker overhaast naar Moskou vertrokken. Hoekstra werd bijv. in "De Waarheid" van 23 oktober nog aangekondigd als spreker op een vergadering van 25 oktober.

De inhoud van het communiqué geeft evenwel geen verklaring voor dit overhaaste vertrek. Het lijkt niet waarschijnlijk dat de revolutie-herdenking hiertoe het motief is geweest en ook de politieke problematiek rond neutraliteits- en eenheidsgedachte kan dit nauwelijks zijn. Wat de kwestie Cuba betreft: Paul de Groot was reeds lang in Moskou voordat de Cuba-affaire zich voordeed.

De zinsnede in het communiqué, dat men over "de werkzaamheden van beide partijen" sprak, kan als een aanduiding worden gezien, dat de reorganisatie aan de top van de CPN een van de punten der bespreking is geweest.

Het feit, dat De Groot, Hoekstra en Bakker in het communiqué met hun huidige functies worden aangeduid, behoeft overigens niet te betekenen, dat de CPSU-leiding accoord gaat met de jongste reorganisatie in de CPN. Zij conformeert zich alleen maar aan de bestaande situatie. Een andere gedragslijn kon Moskou nauwelijks volgen op grond van het principe van de niet-inmenging in de zaken van de nationale CP-en.

Inhoud van het communiqué

De kwestie Cuba - Blijkens het communiqué gaf de CPN-delegatie uiting aan haar solidariteit met de vredelievende maatregelen van de Sowjet-regering inzake de Cuba-crisis. Deze solidariteitsverklaring werd naar alle waarschijnlijkheid vanwege de actualiteit en mede ter ondersteuning van de positie van Chroestsjow in het communiqué opgenomen.

De neutraliteitsgedachte - Op dit punt wordt opgemerkt: "de vertegenwoordigers van beide partijen stelden vast, dat de strijd van de CPN voor neutraliteit van haar land beantwoordt aan de levensbelangen van het Nederlandse volk en een belangrijke bijdrage vormt tot de verzekering van de vrede in Europa.

De hier gekozen formulering kan er op duiden, dat deze kwestie niet alleen voor Nederland, maar ook internationaal - in Europees

verband - partijpolitieke betekenis heeft. Waarschijnlijk heeft De Groot de neutraliteitspolitiek van de CPN - die sedert begin 1960 weer meer relief verkreeg - in Moskou op haar juistheid willen toetsen.

De eenheidspolitiek - Te dien aanzien luidt de tekst: "De CPSU verklaart zich solidair met de politiek van de CPN, gericht op het totstandbrengen van eenheid van handelen van communisten, socialisten en alle vooruitstrevende krachten van Nederland in de strijd voor het behoud van de vrede en voor het verzekeren van de veiligheid van alle volkeren".

De eenheidspolitiek van de CPN is op zichzelf geen novum. Wel ontving zij, gelijk in de voorgaande maandoverzichten werd betoogd, nieuwe impulsen. Ook op internationaal niveau wordt van communistische zijde de laatste tijd meer aandacht aan de eenheidspolitiek gewijd. Dit bleek o.m. bij de Dimitrov-herdenkingen in het midden van dit jaar. De vorengenoemde CPSU-secretaris Ponomarjow publiceerde in dit verband een opmerkelijk artikel in "Vraagstukken van Vrede en Socialisme" van juli 1962. Daarin betoogde hij o.a., dat de beginselen, waarop de strijd voor een volksfront in de tijd van Dimitrov was gebaseerd, in menig opzicht hun betekenis hebben behouden voor het huidige gedragspatroon van de communistische partijen in het Westen. (Wellicht weerspiegelde zich dit laatste ook in de houding van de Franse communisten tegenover de socialisten bij de jongste verkiezingen in hun land, een stellingname, die "De Waarheid" luide heeft toegejuicht.)

Wat het communiqué over de eenheidspolitiek vermeldt, behelst - zoals ten aanzien van de neutraliteitspolitiek eveneens werd opgemerkt - kennelijk instemming met de gedragslijn van de CPN.

Stellingen van het dagelijks bestuur

Dit blijkt trouwens ook uit hetgeen over neutraliteits- en eenheidspolitiek staat vermeld in de zes stellingen, die het dagelijks bestuur van de CPN als discussiegrondslag voor de partijconferentie van 15, 16 december a.s. en in zekere zin ook als actieprogramma voor de komende campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen bekend maakte in "De Waarheid" van 23 november .

Zij maken duidelijk, dat de partij bij haar streven naar eenheid van actie met de socialisten bereid is tot het nemen van "nieuwe initiatieven".

De stellingen zijn gepresenteerd onder de titels "over de eenheid van actie van de arbeidersbeweging" en "voor de vrede en voor een regering van de arbeidersbeweging". Zij hebben als uitgangspunt de huidige discussie binnen de sociaal-democratie over verschillende nijpende vraagstukken der internationale politiek, zoals het probleem van oorlog en vrede.

Wat Nederland betreft, baseert het dagelijks bestuur van de CPN zich ten deze op het recente PvdA-rapport "In dienst van de vrede". Begrijpelijkwijze gaat de sympathie van de CPN-leiding hierbij uit naar de "minderheidsnota". Door de openbaarmaking van de stellingname van twee richtingen in de PvdA is thans in de Nederlandse arbeidersbeweging een nieuwe situatie aan het licht getreden, zo luidt het vol verwachting in de CPN stelling. Iets van dit optimisme klinkt ook door wanneer wordt opgemerkt, dat zelfs de meerderheid, die het rapport ondertekende, geen eenheid vormt.

In het "meerderheidsstandpunt" waardeert het dagelijks bestuur der CPN de positieve benadering van het begrip "vreedzame coëxistentie". Betreurd wordt daarentegen, dat men in deze kring NAVO en atoombom accepteert. De kritische geluiden, welke "de minderheid" op laatstgenoemde punten laat horen, maken deze groep naar communistisch oordeel progressiever dan de PSP.

Men acht het evenwel inconsequent, dat de minderheidsnota niet rept van de EEG: als economisch ondersteuningsmiddel van de NAVO had de minderheid ook dit bondgenootschap moeten afwijzen. De CPN verlangt van haar kant namelijk, dat Nederland zowel het lidmaatschap van de NAVO als dat van de EEG beëindigt. De CPN bepleit de staatkundige neutraliteit van Nederland.

In deze zin liet de CPN-leiding zich nog niet eerder uit. De partijleiding huldigde laatstelijk het standpunt dat Nederland nog lid van de NAVO kon blijven, zij het, om daarin te pogen een neutraliserende invloed uit te oefenen.

Onder verwijzing naar het communiqué van 4 november, wordt in een der stellingen opgemerkt, dat de neutraliteitspolitiek van de CPN "voortaan op vaste gronden kan worden voortgezet". Daarmede wordt dus duidelijk verband gelegd tussen het oordeel van Moskou en de door de CPN terzake te volgen gedragslijn.

Het feit, dat de CPN een neutraal Nederland ziet als een bijdrage tot de vrede in Europa, acht het dagelijks bestuur belangrijk voor de orientatie op dit punt van "andere richtingen en o.m. zaken-

kringen". In elk geval worden de vooruitzichten voor eenheid van socialisten en communisten in de strijd voor de vrede gunstiger dan ooit geacht. Daarom meent het dagelijks bestuur zich te moeten uitspreken voor een andere houding van de CPN dan voorheen bij de eerstvolgende kabinetsformatie. De partij zal zich moeten gaan inzetten voor "een regering van de arbeidersbeweging", d.w.z. een regering, waarbij de sleutelposities door vertegenwoordigers van de arbeidersbeweging worden bezet. Een dergelijke regering zou "de verwezenlijking van de punten, die de gehele arbeidersbeweging gemeen heeft" in haar program moeten opnemen.

Onder arbeidersbeweging wordt in dit verband verstaan: de CPN, de PSP, de PvdA en het NVV. De CPN stelt zich tot taak de smidse van de grootst mogelijke eenheid van optreden tussen deze groepen te zijn. In verband met deze stellingname wordt een eventueel herstel van een regeringscoalitie KVP-PvdA in 1963 ongewenst geacht.

Dit betekent intussen niet, dat het de CPN-leiding onverschillig laat op welke van de genoemde "arbeiderspartijen" het kiezersvolk straks zijn stem uitbrengt. Hoe groter het aantal CPN-stemmen, zo wordt in stelling 6 aangevoerd, des te krachtiger zal zij kunnen optreden voor een formatie van een regering in de door de CPN gewenste zin. Afgezien van "de gemeenschappelijke punten" zal de CPN dan ook voortgaan haar eigen program te propageren.

Verwacht mag worden, dat de CPN zich tijdens haar voorbereidende campagne in haar critiek op de PSP en de PvdA zal matigen. Het risico, dat hierdoor in de kaart van de "concurrerende" partijen wordt gespeeld, zonder dat komend jaar het beoogde resultaat (een linkse coalitie) wordt behaald, wordt blijkbaar door de CPN op de koop toe genomen.

De nieuwe aanpak van de CPN-leiding heeft zich intussen ook reeds in de Eerste Kamer gemanifesteerd, waar het communistische Kamerlid Annie Averink op 27 november bij de algemene politieke beschouwingen de overtuiging uitsprak, dat het meergenoemde PvdA-rapport de grondslag biedt voor "een regering met een nieuwe politiek".

Dat dit rapport ook de belangstelling geniet van de politici in Moskou, blijkt uit een "Prawda"-artikel van 28 november. Het PvdA-document wordt daarin gekenschetst als een uiting van het binnen de sociaal-democratie groeiende besef, dat in het belang van de vrede een nieuwe koers moet worden uitgezet. Dergelijke tendenzen menen de Sowjet-Russische commentatoren ook elders, b.v. in Scandinavië

en Engeland, te bespeuren. Huns inziens kunnen deze stromingen een belangrijk element worden bij de vorming van "een algemeen front van democratische krachten" en "het bereiken van de vreedzame coëxistentie".

De CPN en het conflict India-China

Er werd buiten de beslotenheid van eigen kring door vooraanstaande CPN-functionarissen tot dusver zo min mogelijk gesproken over het gewapende conflict tussen India en communistisch China. De indruk bestaat echter, dat de houding van China binnenskamers door de partijleiding wordt afgekeurd. Men zou n.l. vrezen, dat "de goodwill, die het communisme in de wereld heeft gekweekt door het vredelievende optreden van de Sowjet-Unie, tijdens de Cuba-crisis" weer geheel teniet zal worden gedaan door de houding van de leiders in Peking in het geschil met India.

De CPN heeft echter tot op heden officieel slechts zeer voorzichtige critiek op het Chinese optreden geleverd.

In overeenstemming met het voorgaande heeft "De Waarheid" zich in het algemeen onthouden van het geven van commentaar op dit conflict. In de berichten, veelal overgenomen uit de "Prawda", werd met name aangedrongen op een vreedzame regeling met de daaraan gekoppelde opmerking, dat voortzetting van de strijd slechts in het voordeel van de imperialisten is.

Alleen op 8 november j.l. gaf "De Waarheid" commentaar - in een niet gesigneerde bijdrage - waaruit een duidelijke voorkeur voor het Chinese standpunt bleek. Nadien werd de berichtgeving over het conflict echter nog beknopter. Als bron werd uitsluitend de "Prawda" gebruikt en de artikelen kregen een onopvallende plaats op een der binnenpagina's. Mogelijk heeft het op 8 november gepubliceerde stukje de ontevredenheid opgewekt van Paul de Groot, die juist op deze datum uit de Sowjet-Unie was teruggekeerd. In zijn artikel in "De Waarheid" van 24 november uitte De Groot althans bedekte critiek op China.

Op enkele in de loop van oktober en begin november gehouden ledenvergaderingen brachten sommige discussianten het geschil India-China ter sprake. De inleiders, onder wie enkele leden van het partijbestuur, gaven bij de beantwoording duidelijk blijk van onbehagen en aarzeling. Zij durfden kennelijk geen partij te kiezen en beperkten zich ertoe het conflict "pijnlijk" en "moeilijk" te noemen. Ook in deze besloten vergaderingen werd aan het gewone partijlid dus geen advies

of opheldering gegeven over de in het geschil aan te nemen houding.

Herdenking Oktober-revolutie

Traditiegetrouw heeft de CPN in de loop van november in een aantal gemeenten bijeenkomsten belegd ter herdenking van de Russische oktober-revolutie van 1917.

De daarbij betoonde belangstelling was vrij groot. In Amsterdam, waar een tweetal bioscopen werd afgehuurd, waren in totaal zelfs 3000 personen aanwezig (vorig jaar - in drie zalen - in totaal slechts 2000 bezoekers.) Op alle vergaderingen voerden leden van het partijbestuur het woord. In de redevoeringen werd aan de kwestie-Cuba een belangrijke plaats ingeruimd. Ook aan de eenheidspolitiek van de partij werd veel aandacht besteed. Het tweede gedeelte van het programma bestond veelal uit het optreden van artiesten of het vertonen van een film. Vooral in die plaatsen waar een aardig amusementsprogramma werd geboden, bleek het percentage jeugdige bezoekers bijzonder groot.

VERTROUWELIJK

H O O F D S T U K I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Jeugdbeweging

Het 9e ANJV-congres

Op 22, 23 en 24 december a.s. organiseert het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV) in het Groothandelsgebouw te Rotterdam zijn 9e congres.

Een van de belangrijkste punten, die aan de orde zullen komen, is dat nog krachtiger dan voorheen actie gevoerd moet worden tegen de atoombom. Men wil het aantal deelnemers aan de in 1963 te houden 3e Protestfietstocht tegen de opslag van atoomwapens verdubbelen. Voorts wil het verbond tijdens het congres een uitgebreid rapport laten verschijnen over de levensomstandigheden van de bedrijfsjeugd. De gedelegeerden zullen ook moeten beraadslagen over een grote campagne voor verkorting van de werkdag tot 8 uur. Hieraan zal kracht worden bijgezet door een petitie, waarvoor men 25.000 handtekeningen wil bijeenbrengen.

Het ANJV en de niet-communistische jeugdorganisaties

Van zijn oprichting af doet het Algemeen Nederlands Jeugdverbond al het mogelijke om in contact te komen met niet-communistische jeugdorganisaties. Door de communistische politiek in het algemeen en de Hongaarse opstand in het bijzonder geraakte het ANJV echter steeds meer in het isolement. De laatste jaren schijnt het effect daarvan te verminderen. Verschillende groeperingen menen, dat de communisten en hun organisaties in het democratisch overleg moeten worden betrokken. Deze instelling blijkt o.m. uit het feit, dat in sommige gemeenten ANJV-ers zijn toegelaten tot Politieke Jongeren Contacten en Jeugdgemeenteraden. Deze raden zijn bedoeld als discussiecentra ter activering en oriëntering van jongeren, naar het patroon van de gewone gemeenteraden.

Recente voorbeelden daarvan zijn het Politiek Jongeren Contact Utrecht, waar een ANJV-er als penningmeester werd geaccepteerd en het Zuidhollands Jeugdparlement, waar communistische jongeren in de gele-

genheid werden gesteld aan de beraadslagingen deel te nemen. Ook het Politiek Jongeren Contact in Velsen (PJCv) moet hier worden genoemd. Dit werd in januari 1959 opgericht en ook jonge communisten traden toe. Op voorstel van het ANJV kwam zelfs een uitwisseling met Oost-Duitsland tot stand. In de zomer van 1960 reisde een PJCv-delegatie (waarvan 4 ANJV-ers deel uitmaakten) naar de DDR, welk uitstapje in 1961 werd beantwoord met een tegenbezoek van Oostduitse jongeren, allen lid van de communistische Freie Deutsche Jugend (FDJ).

Een recent verzoek van het PJCv-bestuur aan zijn "fracties" om voorstellen in te dienen ter vergroting van de activiteiten van het Contact, gaf het ANJV aanleiding de suggestie te doen te gaan discussiëren over politieke problemen, zoals neutraliteit, algemene ontwapening en vreedzame coëxistentie. Het opperde het plan om in het voorjaar van 1963 in Velsen terzake een landelijke conferentie te beleggen. Uitgenodigd zouden moeten worden vertegenwoordigers van alle studenten-, politieke jeugd- en vakbondsjeugdorganisaties, tot een totaal van ca. 600 jongeren. Overeenkomstig de communistische leuze van het ogenblik werd als onderwerp voorgesteld "De neutraliteit als beginsel der Nederlandse politiek".

VROUWENBEWEGING

Het 5e IDVF-congres

Het contact met niet-communistische organisaties is ook steeds fel begeerd door de Nederlandse Vrouwenbeweging (NVB). Dat blijkt nog eens duidelijk uit het streven naar het laten deelnemen van andersgezinde vrouwen en vertegenwoordigsters van politieke partijen aan het in juni 1963 in Moskou te houden 5e congres van de Internationale Democratische Vrouwenfederatie (IDVF). De NVB staat daarbij het voorbeeld voor ogen van het deze zomer, eveneens in de hoofdstad der USSR gehouden Wereldvredecongres. Ook daaraan namen vertegenwoordigers van andere groeperingen deel.

De aspirant-deelnemers kunnen zelfstandig - voor eigen rekening - of als lid van de NVB-delegatie naar Moskou reizen. In het laatste geval komen zij in aanmerking voor een financiële tegemoetkoming. In een circulaire van het hoofdbestuur aan de leden wordt er met nadruk op gewezen, dat ook particulieren kunnen worden uitgenodigd. Vóór alles moet getracht worden deelnemers te werven, die bereid zijn na terug-

keer in Nederland mee te werken aan de uitvoering van de congresbesluiten.

Alle afdelingen wordt opgedragen met steunlijsten gelden in te zamelen teneinde de reis naar Sowjet-Rusland mogelijk te maken. Per gedelegeerde is f 600,- nodig. Verder zal de IDVF speldjes in omloop brengen, waarvan de NVB er duizend wil afnemen om deze voor f 1,25 per stuk te verkopen. De opbrengst wordt gebruikt om vrouwen uit de onderontwikkelde gebieden van Afrika, Azië en Zuid-Amerika aan het congres te kunnen laten deelnemen. Ook wordt tijdens het congres een internationale bazar gehouden. Aan de NVB-leden wordt opgedragen daarvoor goederen (zoals handwerkjes) in te zamelen.

Het 15-jarig bestaan van "Nederland-USSR"

De feestelijkheden ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan van de vereniging "Nederland-USSR" waren heel wat grootser van opzet dan in 1957, toen de vereniging 10 jaar bestond.

Moest in 1957 worden volstaan met een optreden van "Krasnaja Zwjesda", een dansgroep van Russische vrouwen, die met Nederlanders zijn gehuwd, thans was het Wim Hulst, de secretaris van "Nederland-USSR", gelukt een beroemd Georgisch zang- en dansensemble te engageren. Hij wist hiervoor de medewerking te verkrijgen van enige Nederlandse impressario's, onder wie de bekende Amsterdammer Bob Peters.

Voorafgaande aan de officiële jubileumviering bood de waarnemend consul van de Sowjet-Unie, Venchikov, het voltallige hoofdbestuur van de vereniging op 27 september jl. een receptie aan op de Ambassade der Sowjet-Unie.

Het Georgisch dansensemble zou oorspronkelijk van 31 oktober tot en met 14 november in Nederland optreden, later werd dit verlengd tot en met 18 november. De eerste besloten voorstelling op 31 oktober in de Amsterdamse Appollohal werd gegeven ter viering van het 15-jarig bestaan van "NU". Leden van de vereniging en lezers van haar periodieken konden hiervoor tegen gereduceerde prijzen kaarten bestellen.

Door de grote faam, die het Georgisch gezelschap al vooruit ging, kostte het "Nederland-USSR" weinig moeite de ca. 4000 kaarten voor de voorstelling op 31 oktober te plaatsen. Reeds dagen van te voren waren alle beschikbare plaatsen uitverkocht. Vele genodigden woonden deze dansavond bij. Tot hen behoorden onder meer leden van de Sowjet-Russische Ambassade en van de diplomatieke vertegenwoordigingen der satel-

lietstaten, verder vertegenwoordigers van het CPN-partijbestuur en vooraanstaande figuren uit de balletwereld.

Eregasten waren voorts Botwinnik en Lapin, respectievelijk voorzitter en vice-voorzitter van de vereniging "USSR-Nederland". Officieel waren zij niet op uitnodiging van "Nederland-USSR" naar Nederland gekomen. Botwinnik vertoefde hier voor het spelen van schaakwedstrijden in KNSB-verband; Lapin had een visum verkregen voor een verblijf in ons land om een studie te kunnen maken van de Nederlandse bloembollencultuur. Beiden arriveerden twee dagen voor de jubileumviering in Nederland.

Tevoren had de leiding van "Nederland-USSR" geen ruchtbaarheid gegeven aan de komst van deze eregasten.

De voorstelling van 31 oktober werd geopend door de voorzitter van "Nederland-USSR", de schrijver Theun de Vries, die de groeiende belangstelling voor de vereniging een verheugend feit noemde. Venchikow, die na De Vries enkele woorden sprak, hoopte dat op cultureel gebied een ruimere uitwisseling mogelijk zou worden.

De voorstelling zelf oogstte veel bijval. Niet alleen "De Waarheid" maar ook de "burgerlijke" bladen brachten geestdriftige artikelen. "De Waarheid" accentueerde daarbij de jubileumviering van "Nederland-USSR", wat de andere kranten niet of nauwelijks vermelderswaard vonden. Na afloop van de voorstelling was er voor de genodigden een receptie in het Apollo-hotel.

De viering van het 15-jarig bestaan van de vereniging werd op 5 november afgesloten met een bijeenkomst in Krasnapolsky van hoofdbestuurders, afdelingsbestuurders en medewerkers. Deze werd mede bijgewoond door Botwinnik, Lapin, de culturele attaché van de Russische Ambassade, Boyko en de Intouristvertegenwoordiger Voloshin. Namens het jubileumcomité kreeg het hoofdbestuur twee nieuwe schrijfmachines aangeboden.

Het maandblad "Nederland-USSR" kwam uit als jubileumnummer. Zowel het aantal pagina's als de oplage daarvan waren voor deze gelegenheid verdubbeld. "Nederland-USSR" liet zich de kansen op brede publiciteit, door de aanwezigheid van het Georgisch dansgezelschap in Nederland geschapen, niet ontgaan. Toen het gezelschap op 11 november een bezoek bracht aan Texel en aldaar de opstand van de Georgiërs op dit eiland (in april 1945) herdacht, ontbraken De Vries en Hulst hierbij niet. Namens "Nederland-USSR" legden ook zij een krans op het graf van de

gesneuvelde militaire leider der Georgiërs. Beide hoofdbestuurders waren eveneens aanwezig op een ontvangst van het Georgische staatsensemble door het gemeentebestuur van Amsterdam.

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

Loonpolitiek

De eerste november, de dag waarop het SER-advies (waarin 2,7% ruimte voor loonsverhoging was berekend), in de dagbladen werd gepubliceerd, kwam in gebouw Felix Meritis te Amsterdam een aantal bestuurs- en kaderleden van de CPN bijeen. Zij besloten in de metaalbedrijven gesprekken over looneisen te stimuleren en vooral te proberen de leden van de ANMB (NVV) tot actie aan te zetten. Met het oog op de herziening van de c.a.o.-metaal per 1 januari 1963 wilden enkelen hun medewerkers trachten warm te maken voor een eis tot loonsverhoging van f 0,25 per uur (d.w.z. van circa 10%). De meerderheid hield het echter bij een verhoging van f 0,15 (dus ongeveer 6%), die h.i. bij de weekloners zeker zou aanslaan. De bedrijfsgroepen van de CPN bij de grote metaalbedrijven zouden spoedig met hun propaganda van wal steken, zo werd overeengekomen.

Omstreeks medio november gaf de CPN een gedrukt pamflet uit, dat op diverse plaatsen in het land aan de poort van grote bedrijven werd verspreid. In het pamflet wordt o.m. betoogd, dat het verzet van de arbeiders en hun vakbonden tegen de matigingsplannen van de regering niet met 2,7% valt af te kopen en dat de noodzaak aanwezig is de lonen met f 0,15 per uur te verhogen.

De communisten zouden gaarne zien, dat de lonen werden vastgesteld door rechtstreekse onderhandelingen tussen de fabrieksdirecteur en zijn werknemers, met voorbijgaan van ingewikkelde afspraken tussen de SER, de Stichting van de Arbeid en het College van Rijksbemiddelaars. Huns inziens zou daardoor de communistische agitatie de beste kansen krijgen. Voorlopig is echter de spanning tussen de regering en het georganiseerde bedrijfsleven weer opgeheven, zodat althans t.a.v. de structuur van het loonbeleid voor de communistische agitatie geen eer te behalen is.

Tegen de EEG

De conferentie "over de sociale en economische gevolgen van de Euromarkt", die het Wereldvakverbond aanvankelijk van 31 oktober tot

2 november in Leipzig had willen houden (zie MO 7/8), is uitgesteld tot 14 december a.s., naar werd toegelicht "om administratieve en organisatorische redenen". Over het algemeen is het niet ongewoon dat WVV-conferenties naar een latere datum dan de oorspronkelijk vastgestelde worden verschoven. Of er in het onderhavige geval sprake was van een bijzondere reden tot uitstel is (nog) niet bekend. Wel is gebleken, dat er bij de voorbereiding van de conferentie meningsverschillen tussen enkele partners zijn gerezen.

Louis Saillant, de algemeen secretaris van het WVV, belegde op 27 september in Praag een persconferentie, bij welke gelegenheid hij zeide, dat in Leipzig het verzet moet worden gemobiliseerd tegen de aanvallen van de grote monopolies op de rechten van de werknemers.

In de Italiaanse communistische pers is kritisch gereageerd op Saillants verklaring. Gesteld werd dat Saillant vooruitloopt op de beslissingen van de Leipziger conferentie, dat in het WVV verschillend wordt gedacht over de waarde van de EEG en dat het, zeker wat Italië betreft, niet waar is dat de arbeidsvoorwaarden van de werknemers verslechterd zijn. Reeds eerder hadden enkele leidende figuren van de CGIL (het communistisch/Nenni-socialistische Italiaanse vakverbond) hun stem verheven tegen een afwijzing zonder meer van de Euromarkt, aangezien zij daarin geen perspectief zagen voor de politiek van "eenheid" van alle arbeiders.

Een der secretarissen van de CGIL, Luciano Lama, betoogde in oktober j.l., dat de tijd rijp is voor een samengaan in de EEG-landen met de vakverbonden van alle richtingen. Het discrimineren van bepaalde vakverbonden diende verder achterwege te blijven en de bij de EEG betrokken vakverbonden moesten hun aanspraken op de alleenvertegenwoordiging van de werknemers laten vallen. De CGIL, zo zeide Lama, is voorstander van een conferentie over de wereldhandel. Zij wil niet slechts - zoals het WVV - de grootste westerse vakverbonden (TUC, CGT, CGIL, DGB en ABVV), maar alle vakorganisaties van West-Europa uitnodigen voor een conferentie tegen de macht van het monopolie-kapitaal. Dit zou de voorgestane "eenheid van de internationale arbeidersklasse" kunnen bevorderen.

Het oktober-nummer van "Politiek en Cultuur" (kaderblad van de CPN) wijdt een 18-tal pagina's aan de "imperialistische integratie in West-Europa". Het artikel behelst de stellingen van het Instituut voor Wereldeconomie en Internationale betrekkingen van de Academie der Wetenschappen van de USSR. Daarin wordt de Euromarkt "ontmaskerd" als een

reactionaire, kapitalistische samenzwering en wordt het bijeenroepen van een internationale handelsconferentie als remedie aanbevolen. (Zie MO 10-1962, blz. 5).

Ook uit het "neutralistische" kamp werden nog kortgeleden verdachtmakingen tegen de EEG gelanceerd. Een delegatie van het Joegoslavische vakverbond - onder leiding van de invloedrijke S. Vukmanovic-Tempo - gaf op 26 oktober in Caïro, samen met de Egyptische vakbeweging, een communiqué uit, waarin de EEG ervan wordt beschuldigd economische druk op de ontwikkelingslanden uit te oefenen, waardoor de pogingen om de levensstandaard van de werkende klasse te verhogen, zouden worden belemmerd. Joegoslaven en Egyptenaren deden gezamenlijk een beroep op de arbeiders in de EEG-landen om elke integratie, die de welvaart en de veiligheid van naties bedreigt, tegen te gaan. Mede betuigden zij adhesie aan het initiatief van Aziatische en Afrikaanse vakbonden, die op 16 september j.l. te Singapore opriepen tot het houden van een wereldvakbewegingsconferentie.

"De Brug", het orgaan van de Socialistische Werkers Partij, bracht in de twee laatst verschenen nummers een beschouwing over de EEG, van de hand van de oud-leraar economie J.H.(oogcarspel). Hij heeft reeds lang met de CPN gebroken, doch partij-communisten zouden de wijze waarop hij zijn visie op de Euromarkt formuleert waarschijnlijk moeilijk kunnen verbeteren. Samengevat schrijft J.H.:

De fusies van industriële ondernemingen in de EEG-landen zijn niet van de lucht. Dit leidt tot enorme machtsvergroting van de monopolies. (Ook filialen van grote Amerikaanse maatschappijen zitten binnen de grenzen van de EEG.) Zij hebben bij de "integratie" uitsluitend het oog op de te behalen winst. Die moet uit de arbeid komen. "De EEG dient dan ook uitsluitend ter verhoging van de uitbuitingsgraad van de arbeid". Hoe machtiger de monopolies, hoe sterker ze de regeringen kunnen beïnvloeden. De bedoeling is de EEG tot een politieke unie te maken. Daar wil Engeland bij zijn. Het is een "sluit de rijen" van het monopolie-kapitaal tegen de wereld van het socialisme: Oost-Europa en China.

Wat de jonge onafhankelijke staten in Afrika aangaat, komt het be-toog van Hoogcarspel erop neer, dat het voor hen zowel nadelig is om zich niet als om zich wel met de EEG te associëren. Doen ze het niet, dan wordt de invoer van hun agrarische producten gehinderd; doen ze het wel, dan moeten ze uit de EEG-landen de invoer van industrie-producten tegen verlaagd tarief toestaan en kunnen geen eigen industrie opbouwen.

Inmiddels heeft Chroestsjow op 19 november j.l. in een rede tijdens de zitting van het centraal comité van de CPSU weer eens de knuppel in het hoenderhok gegooid door te stellen, dat ook in de communistische plan-economie het winst-principe als uitgangspunt dient te worden aanvaard. Bovendien zal volgens Chroestsjow het Sowjet-blok handelsbetrekkingen moeten aanknopen met de EEG.

Aan het slot van het vorenaangehaalde artikel in "Politiek en Cultuur" staat Chroestsjow's uitspraak, dat de communistische leiding ook kennis neemt van de "objectieve tendentie tot internationalisatie van de productie, die in de kapitalistische wereld waargenomen kan worden". In verband hiermee, zo wordt verder betoogd, staat het vraagstuk van de mogelijkheid van economische samenwerking en vreedzame economische wedijver niet alleen tussen afzonderlijke landen met verschillende maatschappelijke stelsels, maar ook tussen hun economische verenigingen.

Deze ondubbelzinnige uitspraak zal zijn uitwerking op de komende EEG-conferentie van het Werelvakverbond stellig niet missen.

H O O F D S T U K V

ANDERE GROEPERINGS

Socialistische Werkers Partij (SWP)

Standpunt inzake Cuba-kwestie

Evenals het dagelijks bestuur van de CPN een speciale vergadering aan de Cuba-crisis wijdde, kwam op 27 oktober ook dat van de SWP te Amsterdam bijeen. Gezien haar beperkte publiciteitsmogelijkheden kon de SWP-leiding hiervan overigens eerst blijk geven in "De Brug" van 3 november jl.

In dit communiqué wordt het Amerikaanse argument van de hand gewezen als zou Cuba een bedreiging vormen voor de Verenigde Staten. De ware reden voor het agressieve optreden van Washington was de wens een einde te maken aan het regime-Fidel Castro, "die de sociale revolutie in geheel Latijns Amerika inspireert".

Voorts critiseert het dagelijks bestuur van de SWP speciaal de instemmende houding, welke de PvdA-leiding tegenover de Amerikaanse maatregelen aannam.

In "De Brug" van 17 november werden ook de PSP en de CPN beschimpt vanwege hun gedragingen in verband met de Cubaanse affaire. Zo wordt de PSP gelaakt wegens haar dubbelzinnige houding: het bestuur van de partij critiseerde het Amerikaanse optreden aanvankelijk zonder meer als agressief. Het later gehouden congres van de PSP nam echter een verklaring aan, waarin wordt gezegd, dat critiek op de Verenigde Staten nog niet betekent, dat de Sowjet-Russische bewapening op Cuba of elders wordt vergoelijkt of aanvaardbaar geacht. De SWP spreekt daartegenover volmondig uit, "dat de Russische raketten op Cuba dit land en de wereldvrede hebben gered".

De CPN moet het op haar beurt eveneens ontgelden, omdat zij in haar publicaties over de protestacties tegen het Amerikaanse optreden de activiteit verzweg van de "werkgroep informatie Cuba", die PSP- en SWP-aanhangers tot haar medewerkers rekent.

Standpunt in het conflict India-China

In het geschil India-China heeft de SWP-leiding naar buiten van

meet af aan duidelijker positie gekozen dan de CPN. Dit blijkt met name uit de eerdergenoemde verklaring van het dagelijks bestuur inzake Cuba, waarin ook gewag wordt gemaakt van de acties tegen India van communistisch China. De SWP-leiding noemt het Chinese optreden even verwerpelijk als dat van de Amerikanen tegenover Cuba. Zij ziet het als een uiting van ongeloof in de mogelijkheden van vreedzame coëxistentie en als een doorkruising van het streven van de neutrale landen om de spanningen in de wereld te verminderen.

In "De Brug" van 17 november komt het SWP-partijbestuurslid H. Fransen (pseudoniem van H. Hoogen Stoevenbeld) op het geschil terug met een wat uitgebreider commentaar. Daarin wordt het optreden van Peking weliswaar bestempeld als agressie, maar anderzijds wordt ook India in bepaalde opzichten beschuldigd. Zo wordt namelijk gesteld, dat India het hooggebergte als grens wenst te handhaven "om het doordringen van de revolutionaire stroming uit China onder de arme boerenmassa's tegen te gaan".

Dat India nog steeds de toelating van communistisch China tot de Verenigde Naties bepleit, ziet de commentator in het bijzonder als een poging om de agressor voor het forum van de wereld ter verantwoording te kunnen roepen.

De Pacifistisch Socialistische Partij (PSP)

Het jaarlijkse congres

Ook dit jaar verliep de algemene vergadering van de PSP zeer rustig. Zij werd te Utrecht gehouden op 3 en 4 november en leverde, geen nieuwe gezichtspunten op ten aanzien van de ook voor buitenstaanders twee belangrijkste agendapunten: formulering van de beginselverklaring en uitspraak over de Cuba-kwestie. In beide gevallen werd nog eens nadrukkelijk bevestigd wat al eerder als standpunt van de partij naar voren was gekomen.

Bij de thans aanvaarde formulering van de hoofdbeginselen van de partij gaat het slechts om een wijziging in de vorm. In wezen is er geen enkel verschil met het beginselprogramma, dat in januari 1957 bij de oprichting van de PSP werd opgesteld.

Op de jaarvergadering stelden verschillende afdelingen wijzigingen voor, die voornamelijk beogen groter nadruk te leggen op de socialistische sector van het programma. Onder het motto dat men eindeloze

discussies wilde vermijden, werd aan de vergadering een door het Partijbestuur geformuleerde beginselverklaring ter goedkeuring voorgelegd, waarin echter de schriftelijk voorgestelde wijzigingen niet waren verwerkt.

De partijbeginselen blijven kort samengevat als volgt:

a) in de pacifistische sector: onvoorwaardelijke verwerping van geweld; het voorstaan van internationale maar ook nationale ontwapening; geweldloze middelen bij de strijd tegen het onrecht (de oude formulering was: verwerping van geweld als middel om sociale revoluties te bewerkstelligen).

b) in de socialistische sector: streven naar een samenleving waarin productiemiddelen, grond, transport-, bank- en verzekeringswezen aan de gemeenschap behoren; geen productie om de winst; zeggenschap en verantwoordelijkheid binnen de bedrijven van de werkers; regeling van productie, verdeling en investeringen door middel van overkoepelende organen; beperking van bezitsvorming tot goederen en objecten uit eigen gespaard geld verkregen, uitsluitend dienende voor eigen gebruik.

Het partijbestuur gaf op 24 oktober een door het congres aanvaarde verklaring uit, waarin het optreden van de Verenigde Staten jegens Cuba scherp werd afgekeurd. Kennedy had, volgens deze verklaring, door deze eenzijdige beslissing het voortbestaan van de mensheid in de waagschaal gesteld.

Uitdrukkelijk werd hieraan toegevoegd, dat deze veroordeling niet betekende, dat daarmee de Sowjet-Russische bewapening op Cuba, of waar dan ook, zou worden goedgekeurd of vergoelijkt. Het partijbestuur gaf deze toelichting, zijns inziens ten overvloede, omdat uit perscommentaren en andere reacties was gebleken dat de verklaring verkeerd was uitgelegd nl. als zou de PSP de aanwezigheid van Russische raketten op Cuba gerechtvaardigd achten.

De redactie van "Bevrijding" wees er bovendien nog eens op, dat op het moment van het uitgeven van de PSP-verklaring, het nog geenszins vast stond dat Kennedy's bewering over de Russische raketten op waarheid berustte. De Cubaanse ambassade bijvoorbeeld ontkende het. Vandaar dan ook, aldus het PSP-orgaan, dat de verklaring de werkelijke aanleiding tot Kennedy's noodlotspolitiek in het midden liet. We kunnen het blijkbaar niet vaak genoeg zeggen - zo stelde "Bevrijding" verder -, dat de PSP gekant is tegen alle raketten, waar ook ter wereld, die op Cuba zo goed als die op Volkel of in Turkije; de PSP veroordeelt het schema van denken en handelen waarin raketten als een dagelijkse routine thuis horen.

VERTROUWELIJK

BUITENLANDS REISOVERZICHTTot 15 november 1962

I = Inreis

U = Uitreis

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb.datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
3- 7-1962 21- 8-1962	ZEGELING, H. en echtgenote	13- 6-1935	Stiefzoon De Groot. Studeert te Moskou. Ned., vacantie.
16- 7-1962 26- 8-1962	BEKKER, F.F. KORLAAR, A.	24- 1-1934 9-10-1940	Studeren in SU. Ned., vacantie.
21- 7-1962 18- 8-1962	CLERX, H. ESCH, J.H.W.van en echtg. KARSTANJE, E.A.	3-12-1927 20- 9-1931 5-10-1922	Resp. lid partijbestuur CPN en leden distr.best. CPN - Tsjechoslow., vacantie herstel gezondheid.
21- 7-1962 4- 8-1962	HOORN, G. en echtgenote	10- 7-1915	Lid CPN distr. best. Kennerland. Tsjechoslowakije, va
24- 7-1962 19- 8-1962	WALRAVEN, R.J. BOO, B.J. de VERWEIJMEREN, J.	13- 8-1930 20-12-1934 11-10-1941	Resp. Vice-voorz. ANJV en leden dag. leiding ANJV. Na afloop WJF naar Warschau, 6e Congres WFDJ. 10-16/8.
24- 7-1962 29- 8-1962	GNIRREP, W.K. HEILBRON, U.W.	12-10-1940 6- 4-1936	Resp. voorz. Perikles en sec. Ver. Surinaamse Stud. te Asd Na afloop WJF naar Leningrad 7e congres IUS (18-29/8).
26- 7-1962 27- 8-1962	BROUWER, W.A.J.	29- 5-1930	Studeert in SU - Ned., vacantie.
7- 8-1962 19- 8-1962	YISBERG, J.F.	4- 3-1943	Lid Org. Raad OPSJ. Warschau, 6e Congres WFDJ.
10- 8-1962 20- 8-1962	SEGGELEN, J. van	16-11-1921	Directeur Pegasus. Zwitserl. vacantie.
14- 8-1962 10- 9-1962	BARUCH, S. en echtgenote	17- 2-1905	Lid dag. best. CPN. Moskou, vacantie.
14- 8-1962 20- 9-1962	BLOM, G. en echtgenote	17- 4-1909	Secr. Ver. Verzet. Moskou, vacantie.
21- 8-1962 (U)	CLERX, N. KLEIJN, J.	8- 6-1931 17- 2-1926	Resp. lid distr.best. CPN R'dam en lid dag. best. CPN-distr. A'dam. Moskou, politieke scholingscursus.
25- 8-1962 5-10-1962	WOLFF, J.F. en echtgenote	14- 3-1927	Lid dag. best. CPN. Roemenië medische behandeling.

VERTROUWELIJK

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
31- 8-1962	SEGGELEN, J. van	16-11-1921	Resp. directeur en boekhouder Pegasus. Leipziger Messe.
10- 9-1962	MAREN, H. van	28- 4-1932	
2- 9-1962 (I)	MINNAERT-COELINGH, M.B. BARENDSE, J.J. SUCHTELEN, Jhr. G.J. van	17- 2-1906 22- 4-1928 6-12-1920	Leden Werkcommissie Ned. Vredesraad. Osnabrück 31/8, Vörden 1/9, protestmars "Kampf dem Atomtot in aller Welt".
3- 9-1962 8-10-1962	KONING, L.H. en echtgenote.	18- 9-1899	Directeur van Heiermann SU, vacantie.
7- 9-1962	POEL, J.F.H.vander	8-11-1933	Waarheidmedewerker. Courneuve, feest l'Humanité (Whd. stand).
11- 9-1962 (I)	STROOMBERG-CLEMENT, F.G.	11- 3-1910	Secr. Kindercommissie Ver. Verzet. Verbleef voor gezondheid in Hongarije.
25- 9-1962 8-11-1962	de GROOT, S. en echtgenote.	19- 7-1899	Voorzitter CPN. SU, vacantie besprekingen herdenking 45e verjaardag Oktober-revolutie.
28- 9-1962 1-11-1962	KORPER, S. en echtgenote	25- 9-1907	Lid dag. best. Ver.Verzet. Roemenië, vacantie.
29- 9-1962 13-10-1962	VRIES, Th.U. de	26- 4-1907	Lid partijbest. CPN, voorz. Ver. Ned.-USSR. O.Berlijn, Intern. schrijverscongres (3-10-1962).
5-10-1962	HARTMAN, J. SCHAAR, W. van der	23-12-1897 11-11-1924	Resp. Hinag-functionaris en Hinag-medewerker. Aken, besprekingen?
6-10-1962	OPPENHEIMER, M. W. Duitser HENDRIKSZEN, H.J. wonend te Wenen	21-10-1919 9- 3-1911	Resp. Secr. Ver. Verfolgten d. Nazi-regimes; en lid Land. Raad, penningmeester FIR. Zitting Land. Raad Ver. Verzet 6-10-1962.
18-10-1962 (I)	BERNAL, J.D.	10- 5-1901	Voorz. presidium Wereld Vredesraad Ned., lezing universiteit Groningen.
21-10-1962 (U)	GOUDKUIL, H.	7- 8-1916	Lid distr. best. CPN-R'dam en lid HB Ned.-USSR. Congres Ver. Luxemburg-USSR, 21-10-1962.
24-10-1962 8-11-1962	BAKKER, M. HOEKSTRA, H. J.	20- 6-1923 17- 6-1924	Resp. lid dag. best. en secr. CPN - SU herdenking 45e verjaardag oktoberrevolutie en besprekingen.

VERTROUWELIJK

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
25-10-1962	GHIRARDELLI, G. (Italiaan)	?	PCI-vertegenwoordiger v. Italianen in Benelux. Bespr. CPN-leiders.
± 31-10-1962 (I)	HUMBERT, V.	?	Best. lid Ver. Luxemburg- USSR. Ned., jubileumvier- ring Ned.-USSR 31-10.
1-11-1962 16-11-1962	TURNHOUT, L.J.H.M. van	25- 6-1918	Lid partijbest. CPN. Sofi vertegenwoordigt CPN op 8e congres CP-Bulgarije.
2-11-1962 5-11-1962	NIEUWENHUYSE, W.J.A.	21- 9-1938	Lid HB. ANJV. 24ste Congr Young Communist League in Londen 3-5/11'62.
± 7-11-1962	Ferarez, M.	5- 1-1922	Vooraanst. trotskist. Algerije, revolutieherder king.

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* 7 of 8 dec.	Raadzitting Internat. Democr. Vrouw. Fed.	O.-Berlijn	IDVF
12-18 dec.	4e Internat. conf. VVI Land- en Bosbouw.	Sofia	WVV
13-16 dec.	4e Congres Féd. Internat. des Résistants.	Warschau	FIR
14-16 dec.	WVV-conf. over EEG.	Leipzig	WVV
* 15-16 dec.	Partijconf. CPN.	A'dam	CPN
* 15-16 dec.	Westeur. conf. amnestie Portugese politieke gevangenen.	Parijs	Com. ad hoc
22-25 dec.	Kerstcongres ANJV.	Rotterdam	ANJV
eind 1962?	Vredesconf. voor Landen v.d. 3 continenten.	Havanna	WVR + Afro-Aziat. Solidariteitscom.
eind 1962	Alg. Raadzitting Wereldvredesraad.	?	WVR
* 1963?	Medische conferentie Féd Internat. des Résistants.	Noorwegen	FIR
1962	Congres Socialistische Werkerspartij.	?	SWP
begin 1963	Wereldcongres Internat. Vereniging Democratische Juristen.	?	IVDJ
* begin 1963	Zitting Executief Com. Wereld Fed. Democr. Jeugd.	Boedapest	WFDJ
mei 1963	2e Wereldconf. voor vrouwelijke arbeidskrachten.	Boekarest	WVV
* mei 1963	4e Internat. conf. VVI Chemie.	Moskou	WVV
* mei 1963	4e Internat. conf. VVI Mijnbouw.	Moskou	WVV
Pinksteren'63	3e Volkel-protestfietstocht.	Volkel-Soesterb.-A'dam	ANJV/OPSJ
juni 1963	5e Congres Internat. Democr. Vrouwen Federatie.	Moskou	IDVF
zomer 1963	Semin. problemen stud. reisbureaus.	Italië?	IUS/It. Stud. org.

VERTROUWELIJK

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* juni/juli '63	2e Internat. conf. VVI-Handel.	Zuid-Amerika?	WVV
* sept. 1963	4e Internat. conf. VVI-Bouwwak- ken.	Boedapest	WVV
* sept. 1963	3e Wereldbijeenk. journalisten.	Gebied rond Middel. Zee	IOJ
1963	Internat. bijeenk. v. jonge toeristen.	Hoge Tatra (Tsj.)	WFDJ
* 1963	Conferentie over Jeugdtoerisme.	?	WFDJ
1963	Buitengewoon congres CPN.	?	CPN
1963	Eur. conf. Verzetsstrijders en Nazi-slachtoffers.	?	FIR
* ?	W. Eur. conf. journalisten.	?	IOJ

* nieuw c.q. aangevuld.